

BEX bespaart gemiddeld Koeien & Kansen-bedrijf 566 ton mestafvoer in 2013

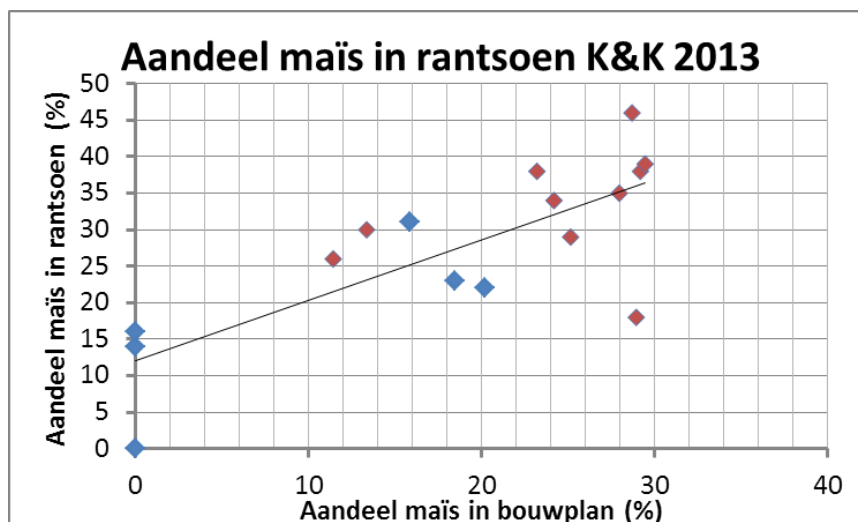

Aart Evers en Michel de Haan

De resultaten van de Kringloopwijzers van de 16 Koeien en Kansenbedrijven laten zien dat deze in 2013 gemiddeld 524 ton mest moeten afvoeren wanneer ze gebruik maken van BEX. Bij toepassen van de forfaitaire normen zou dat gemiddeld 1090 ton zijn. Een besparing door BEX van 566 ton dus. Wanneer de bedrijven de forfaitaire normen zouden moeten toepassen, zouden 15 bedrijven mest moeten afvoeren. Nu de bedrijven met BEX werken, zijn dat er 'slechts' 13. Bij 8 van deze bedrijven is stikstof de beperkende factor en bij 5 is dat fosfaat in 2013. Door toepassen van BEX is de stikstofexcretie gemiddeld op de Koeien en Kansenbedrijven 11% lager dan forfaitair. De "winst" bij fosfaat is nog hoger: de excretie op de bedrijven is bij BEX gemiddeld 14% lager dan de forfaitaire normen.

10 bedrijven meer dan 20% bouwland in 2013

In 2013 hadden 10 van de 16 Koeien en Kansenbedrijven meer dan 20% bouwland. Met dit aandeel bouwland voldoen ze niet aan de aangescherpte derogatie-eisen die voor 2014 zijn gaan gelden. Bedrijven moeten onder andere tenminste 80% grasland in het bouwplan hebben om derogatie te mogen aanvragen. In 2013 en daarvoor lag die grens nog op 70%. In de grafieken in deze notitie is (met rode stipjes) zichtbaar gemaakt welke 10 van de 16 Koeien en Kansenbedrijven in 2013 meer dan 20% bouwland hebben en niet aan de derogatie-eisen van maximaal 20% bouwland in 2014 voldoen. In onderstaande grafiek is voor de Koeien en Kansenbedrijven in 2013 de relatie tussen aandeel maïs in het bouwplan en aandeel maïs in het totale rantsoen (krachtvoer en ruwvoer) weergegeven.

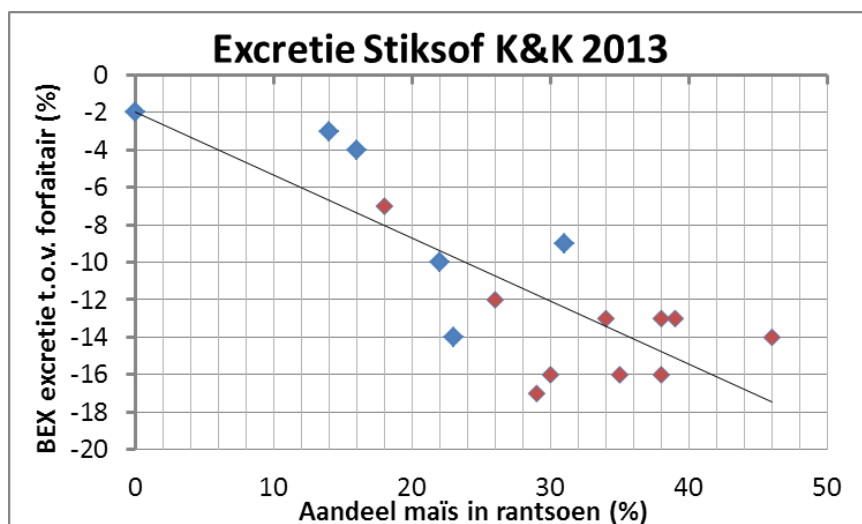

De grafiek laat zien dat 8 bedrijven meer dan 20% maïs in het bouwplan hebben. Deze voldoen in 2014 dus niet aan de derogatie eis (= rode stip). Op 1 na hebben deze bedrijven ongeveer 30 tot 45% maïs in het totale rantsoen zitten. Twee bedrijven die niet aan de derogatie-eis van maximaal 20% bouwland voldoen hebben iets meer dan 10% maïs in hun bouwplan zitten. Daarnaast telen ze

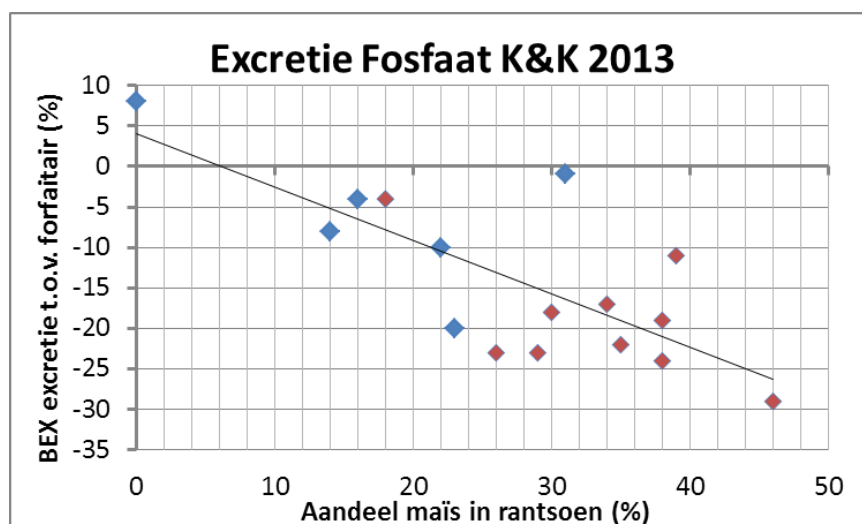
nog andere bouwlandgewassen (twee rode stippen rond 10% maïs). Hun aandeel maïs in het rantsoen is 25-30%. Van de 3 bedrijven zonder maïs in het bouwplan voert 1 bedrijf ook geen maïs, 2 bedrijven kopen maïs aan zodat ze ongeveer 15% maïs in het totale rantsoen (incl. jongvee) hebben. De grafiek geeft duidelijk aan dat de meeste bedrijven die niet aan de derogatie-eis voldoen tenminste 25% maïs in het rantsoen hebben.

Meeste BEX voordeel op bedrijven met veel maïs

Wanneer we inzoomen op de resultaten van de Koeien en Kansenbedrijven zien we dat de grootste besparingen door BEX op bedrijven plaatsvinden met een groot aandeel maïskuil in het rantsoen. De trendlijn bij stikstof geeft aan dat er bij 40% maïs in het rantsoen bijna 16% "BEX winst" is en bij geen maïs in het rantsoen deze winst 14% lager ligt.

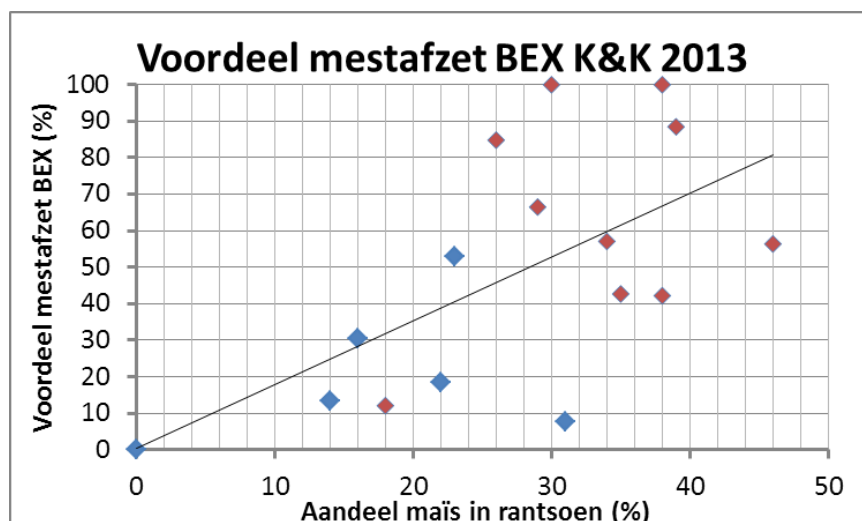
Bij fosfaat zien we nog grotere verschillen op de trendlijn: bij 40% maïs in het rantsoen is de BEX winst ongeveer 22% en bij geen maïs in het rantsoen is er een nadeel voor BEX van 4%. Voor het bedrijf zonder maïs in het rantsoen geldt dus dat de fosfaatexcretie met BEX hoger is dan de forfaitaire fosfaatexcretie.

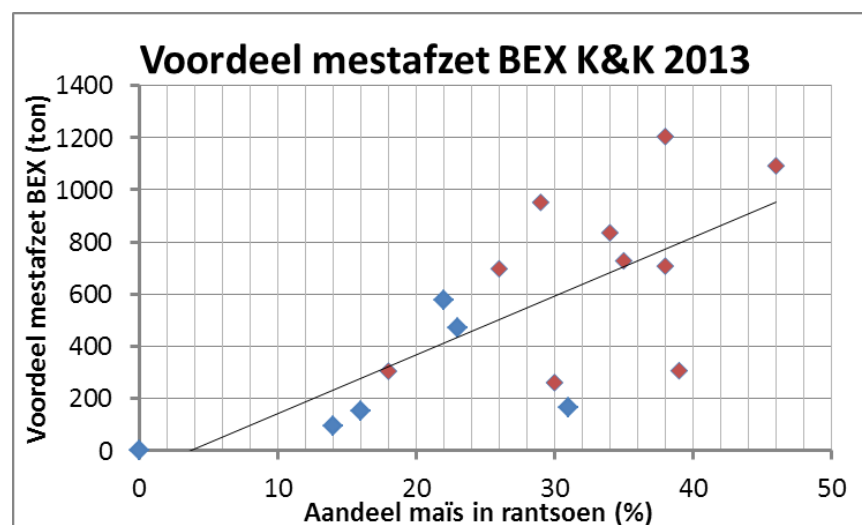
Zowel de grafieken van stikstof als fosfaat laten zien dat met name bedrijven met meer dan 20% bouwland (rode stippen) en meer dan 20% maïs in het rantsoen de hoogste BEX-winsten halen. De reden achter de lagere excretie zit in de verhouding RE/VEM en P/VEM in het rantsoen. Als er weinig RE en P in het rantsoen zit, zal dit de excretie van N en P verlagen. Mais is een goed voedermiddel en behoorlijk constant in kwaliteit dat bijdraagt om een gunstige verhouding RE/VEM en P/VEM te realiseren. Bij gras(kuil) is dit lastiger te managen dan bij maïs.

Besparing mestafvoer door BEX

Onderstaande figuur geeft aan dat op bedrijven met meer dan 25% maïskuil in het rantsoen de besparing van mestafvoer door BEX volgens de trendlijn het hoogst is. De spreiding is wel groot. Bij sommige bedrijven wordt alle mestafvoer door BEX voorkomen en bij een ander is de besparing slechts 10%. Bij geen maïs in het rantsoen geeft de trendlijn ook geen besparing van mestafvoer door BEX aan.

Wanneer we de besparing niet in % uitdrukken maar in tonnen mestafvoer ontstaat het volgende beeld:

Scherpere derogatievoorwaarden in 2014 hebben mogelijk effect op BEX voordeel

In 2014 zijn er extra voorwaarden voor derogatie. Bedrijven moeten bijvoorbeeld tenminste 80% grasland in het bouwplan hebben om derogatie te mogen aanvragen. In 2013 en daarvoor lag die grens nog op 70%. In de grafieken hierboven is zichtbaar gemaakt dat 10 van de 16 Koeien en Kansenbedrijven nog niet aan de voorwaarde van minimaal 80% grasland voldeden. Ook is zichtbaar gemaakt dat het aandeel maïsland in het bouwplan invloed heeft op het aandeel maïskuil in het rantsoen. De Koeien en Kansencijfers voor 2013 laten vervolgens zien dat bedrijven met veel maïskuil in het rantsoen vaak ook een hoge BEX-winsten halen. Door een teruglopend maïsareaal zal het mogelijk voor een aantal Koeien en Kansenbedrijven lastiger worden om in 2014 de stikstof- en fosfaatexcretie

net zoveel te verlagen als in 2013. Want minder mais telen, leidt waarschijnlijk ook tot minder mais voeren. De bedrijven zullen meer gras telen en voeren, waardoor magagen op een lage RE/VEM en P/VEMlastiger is. Dus kans meer stikstof en fosfaatexcretie.